

۶۰۱۶۸۲۷

مبانی فرهنگی پزشکی

مکتب مهدی ناظمی اردکانی
مستطاب عالی دانشگاه امام حسین (ع)

انتشارات آثار فکر

تهران - ۱۳۹۸

بسم الله الرحمن الرحيم

سرشناسه	ناظمی اردکانی، مهدی، ۱۳۳۲ -
عنوان و نام پدیدآور	مبانی فرهنگی پزشکی مهدی ناظمی اردکانی.
مشخصات نشر	تهران: آثار فکر، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	۸۸ ص، ۵/۱۴×۵/۲۱، س.م.
شابک	978-600-8833-61-1
وضعیت فهرست نویسی	فیبیا
موضوع	پزشکی -- فلسفه
موضوع	Medicine -- Philosophy
موضوع	پزشکی سنتی -- فلسفه
موضوع	Traditional medicine -- Philosophy
موضوع	پزشکی جایگزین -- فلسفه
موضوع	Alternative medicine -- Philosophy
رده بندی ده	RV۲۳/۲م۲ ۱۳۹۷
ردیف	۶۱۰/۱
شماره ناشر	۵۵۱۹۶۲۹

تهران، میدان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهید وصال، پلاک ۹۹، طبقه دوم تلفن: ۶ و ۶۶۹۶۷۳۵۵ - نمابر: ۶۴۸۰۸۰

مبانی فرهنگی پزشکی

مؤلف: دکتر مهدی ناظمی اردکانی

ناشر: انتشارات آثار فکر

چاپ: اول ۱۳۹۸

شمارگان: ۵۰۰ جلد

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۸۳۳-۶۱-۱

قیمت ۱۶۰۰۰ تومان

تمامی حقوق برای ناشر محفوظ است

فهرست مطالب

مقدمه.....	۷
فصل اول: چیستی پزشکی.....	۹
۱-۱ مقدمه.....	۹
۲-۱ پزشکی چیست؟.....	۹
۳-۱ بررسی معنا- «م» در علوم.....	۱۰
۱-۳-۱ معنای مبنای علم : منظر انسجام گرایی.....	۱۰
۴-۱- تاریخچه‌ای فرهنگی فلسفی شکن گرفتن پزشکی مدرن...۱۲	۱۲
فصل دوم: مبانی فرهنگی پزشکی مدرن.....	۱۵
۱-۲ مقدمه.....	۱۵
۲-۲ دیدگاه نسبت به عنصر سازنده جهان.....	۱۶
۱-۲-۲ مکانیسم (مکانیکی انگاری).....	۱۷
۲-۲-۲ فیزیکیالیسم (مادی گرایی).....	۱۸
۳-۲ دیدگاه‌های واقع گرایانه و ضدواقع گرایانه در مورد مفاهیم پزشکی.....	۲۱
۴-۲ فروکاست گرایی.....	۳۱
۱-۴-۲ انواع فروکاست گرایی.....	۳۱
۵-۲ جبرگرایی.....	۳۵

- ۶-۲ خلاصه و نتیجه گیری ۳۶
- ۷-۲ پیشنهادات و افقها برای پژوهشهای بیشتر ۳۸
- ۱-۷-۲ مبانی شناخت شناسانه ۳۸
- ۲-۷-۲ مبانی انسان شناسانه ۴۰
- ۳-۷-۲ مبانی ارزش شناختی ۴۳
- ۸-۲ مبانی برای مطالعه بیشتر ۴۵
- ۱۰-۸-۲ شناخت شناسی ۴۵
- ۲-۸-۲ انسان شناسی ۴۶

فصل سوم: مبانی فرهنگی پزشکی سنتی (کل نگر) ۴۷

- ۱-۳ مقدمه‌ای تاریخی بر پزشکی کل گرا، جایگزین، و مکمل ۴۷
- ۲-۳ کل گرایی ۴۹
- ۱-۲-۳ کل گرایی و توجه به عوامل محیطی ۵۱
- ۳-۳ دیدگاه حکیمان و فیلسوفان مسلمان ۵۲
- ۱-۳-۳ نقش حکمت و طبیعت در باشعور انگیزی و فیزیکیالیسم ۵۲
- ۴-۳ رویکردهای فرهنگی و فلسفی ابن سینا در طب ۵۴
- ۱-۴-۳ رویکرد غایت‌انگاری در تحلیل پدیده‌ها ۵۴
- ۲-۴-۳ ذات‌گرایی ۵۶
- ۳-۴-۳ تشکیک در مزاج افراد انسانی ۵۶
- ۴-۴-۳ روش تجربی-قیاسی ۵۷
- ۵-۴-۳ نگرش کلی به ماهیت بیماری ۵۷

۵۸ ۳-۵ دوگانگی انگاری پزشکی مدرن در تمایز ذهن و بدن

۶۱ ۳-۶ تأثیر مبانی فرهنگی در عمل پزشکی

۶۳ ۳-۷ رویکرد هرمنوتیک

۶۹ ۳-۷-۱ هرمنوتیک در حوزه پزشکی

۷۰ ۳-۷-۱-۱ رویکرد پزشکی سنتی در نگاه به جهان به منزله متن

۷۳ ۳-۷-۲ رویکرد به بیماری

۷۴ ۳-۸ خلاصه و نتیجه گیری

۷۹ نتیجه گیری

۸۳ منابع و مراجع

مقدمه

این پژوهش نگاهی شبه فلسفی به پزشکی و مبانی فرهنگی آن دارد. ابتدا به بررسی مبنا در علوم پرداخته و از زوایای مختلفی معنا و جایگاه مبانی علم را بیان می‌دارد؛ و در حیطه مبانی فرهنگی به موضوعاتی مانند هستی‌شناسی، ماهیت جهان، عناصر سازنده آن، واقعی بودن یا نبودن بعضی مفاهیم پزشکی، فروکاست گرایی و جبر حاصله از آن، در ارتباط به پزشکی می‌پردازد. این‌ونه که ابتدا پزشکی غربی یا مدرن را مورد بررسی قرار داده، سپس به مکاتب کل‌گرا و مبانی هستی‌شناختی آن به‌عنوان رقیب پزشکی غربی را بررسی می‌کند. تبیین مبانی فرهنگی پزشکی به ما کمک می‌کند تا بدانیم اثبات متقابل پزشکی و فرهنگ چیست و آیا پزشکی غربی ظرفیت آن را دارد که با فرهنگ ما ممزوج شود؟ جایگاه پزشکی کل‌نگر در فرهنگ ما چیست و آیا به لحاظ ماهیتی شباهت بیشتری به فرهنگ ما دارد یا خیر؟

مقصود از مبانی فرهنگی گزاره‌هایی کلی است که نقش محوری و مبنایی در نظام پزشکی ایفا می‌کنند. با وجود این که پژوهش حاضر ادعای پوشش دادن کامل موضوع را ندارد، اما می‌تواند یک دست‌اندازی کلی از این مبانی ارائه داده و مبانی شناخت‌شناسانه، انسان‌شناسانه، ارزش‌شناسانه، و متافیزیکی پزشکی را تفکیک کند. این پژوهش پس از ارائه نمونه‌هایی از ملاحظات مبنایی در حوزه‌های شناخت‌شناسی، انسان‌شناسی، و ارزش‌شناسی به موضوع اصلی خود که مبانی فرهنگی

است می‌پردازد، و آن را در چهاربخش بررسی می‌کند. ابتدا موضع پزشکی مدرن نسبت به عنصر نهایی سازنده جهان که رویکردی واحد انگارانه است را بررسی کرده، سپس نوع نگاه پزشکی مدرن نسبت به ماهیت جهان و اجزاء سازنده آن که موضع فیزیکیسم و مادی‌گرایی در هستی‌شناختی است تبیین می‌شود. پس از آن به مواضع مختلف در مورد واقعی بودن یا نبودن مفاهیم پزشکی پرداخته و در انتها فروکاست‌گرایی و فرض هم‌پایان یعنی جبرگرایی بررسی می‌شود.

بدیهی است تلاش علمی پیش رو گامی کوچک در راهی طولانی بوده و قطعاً همراه با کاستی‌های فراوانی می‌باشد. انتظار از اندیشمندان متعهد به فرهنگ توحیدی آن است که نقد و راهنمایی نمایند. در پایان از مساعدت آقای علی سروشیان در این پژوهش قدردانی می‌شود.

و من الله التوفیق

دکتر مهدی ناظمی اردکانی

هست علی دانشگاه امام حسین (ع)